

АНЫҚТАМА

УМС отырысында
30.03.2022

СПРАВКА

На заседание УМС
30.03.2022

Қостанай қаласы

город Костанай

Көптілді білім беруді оқу процесіне енгізу мәселелері

Көптілділік дегеніміз не және көптілді білім беруді не үшін енгізу керек? Көптілділік-көп мәдениетті тұлғаны қалыптастырудың негізі. Көптілді адам-бұл шет тілінде сөйлей алатын және түсіне алатын адам ғана емес, сонымен қатар қарым-қатынастың әртүрлі жағдайларында шет тілдерін қолдана алатын адам.

Бүгінгі таңда Қазақстанның жоғары оқу орындарында көптілді білім беру проблемасы айтарлықтай өзекті. Бұл тақырып жоспарлау, стратегиялық және тактикалық мақсаттарды анықтау, әдістер мен технологиялардың мазмұны мен жетілмегендігімен байланысты бірқатар мәселелерді шешумен байланысты.

Көптілді білім беру-бұл адамның тілдік білімі мен дағдыларына, тілдік және сөйлеу іс-әрекетіне енген адамзаттың әлеуметтік маңызды тәжірибесінің "фрагменті" ретінде бірнеше тілді бір уақытта меңгеру негізінде көп тілді тұлға ретінде жеке тұлғаны оқыту, тәрбиелеу және дамытудың мақсатты, ұйымдастырылған, стандартталған үштілділік процесі.

Көптілді білім беруді іске асыру "тілдерге арналған бағдарлардың жалпыеуропалық жүйесі: зерделеу, оқытуды бағалау" (CEFR) тілдерді оқытудың еуропалық деңгейлік моделі негізінде жоғары білім берудің үш деңгейлі жүйесі бөлінісінде жүргізіледі.

CLIL әдісі ағылшын тілін үйренуді құрал ретінде қарастырады басқа пәндерді, мысалы, биологияны, осылайша білім алушыларда ағылшын тілінде биологиялық терминдерді білуге, оқуға деген қажеттілік, бұл оларға қарым-қатынас қабілеттерін қайта қарастыруға және дамытуға мүмкіндік береді.

КРУ-да Оқытудың кредиттік технологиясы бойынша оқу процесін ұйымдастыру қағидаларына сәйкес модульдік білім беру бағдарламалары әзірленді. Оларға сәйкес пәндердің оқу жұмыс жоспарлары мен оқу-әдістемелік кешендері құрылды.

Полияз ББ тізімі (барлығы 18) 2021-2022 оқу жылы

Бакалавриат

- 1) 6B05201-Экология
- 2) 6B05101-Биология
- 3) 6B05301-Физика
- 4) 6B07102-Электр энергетикасы
- 5) 6B04201-Құқықтану
- 6) 6B04202-Халықаралық құқық
- 7) 6B02201-Тарих
- 8) 6B11102-Мейрамхана ісі және қонақ үй бизнесі

Магистратура

- 1) 7M05101-Биология
- 2) 7M05201-Геоэкология және табиғатты пайдалануды басқару

Педагогикалық мамандықтар

- 1) 6B01507 Математика-Физика
- 2) 6B01502 Физика
- 3) 6B01509 Физика-Информатика
- 4) 6B01503-Информатика
- 5) 6B01512 Биология-химия
- 6) 6B01505-Биология
- 7) 6B01504-Химия
- 8) 6B01511 Химия-Биология

Көптілді білім беру тұжырымдамасын іске асыру ретінде: оқу пәндерінің 50% – ы ана тілінде, оқу пәндерінің 30% – ы ағылшын тілінде, ал оқу пәндерінің 20% - ы екінші тілде (орыс бөлімі үшін-қазақ тілінде, қазақ бөлімі үшін-орыс тілінде) қағидаты бойынша оқыту көзделеді.

Бұл жағдайда студенттер жалпы білім беру блогынан және күшейтілген тілдік дайындықтан өтеді.

А. Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінде оқу үдерісі көптілді оқыту талаптарына сәйкес ұйымдастырылған: шет тілін оқытудың деңгейлік әдістемесі енгізілген, көптілді оқытудың әдіснамалық базасы әзірленген (қазақ-орыс-ағылшын тілдеріндегі пәндердің оқу-әдістемелік кешені, силлабустар, жұмыс бағдарламалары).

2021-2022 оқу жылында КТҚ –да көптілді топтарда 603 білім алушы бар , оның ішінде 591 – бакалавриат, 12-магистратура.

**Білім беру бағдарламалары бойынша көптілді топтардың студенттері бойынша ақпарат
(педагогикалық мамандықтар)
2021-2022 оқу жылы**

	Бакалавриат	Курс бойынша студенттер саны			
		1 курс	2курс	3 курс	4 курс
1	6В01507-Математика-Физика	-	-	6	-
2	6В01502 Физика	16	-	8	-
3	6В01509 Физика-Информатика	-	8	-	-
4	6В01503 Информатика	-	-	3	6
5	6В01512 Биология-химия	39	20	-	-
6	6В01505 Биология	-	-	21	28
7	6В01504 Химия	-	-	5	22
8	6В01511 Химия-Биология	24	24	17	-

**Білім беру бағдарламалары бойынша көптілді топтардың студенттері бойынша ақпарат
2021-2022 оқу жылы (КММ)**

	Бакалавриат	Курс бойынша студенттер саны			
		1 курс	2курс	3 курс	4 курс
1	6B05201-Экология	7	23	23	-
2	6B05101-Биология	-	5	8	-
3	6B05301-Физика	18	15	8	17
4	6B07102- Электр энергетикасы	-	33	50	18
5	6B04201- Құқықтану	-	12	10	-
6	6B04202- Халықаралық құқық	10	8	16	-
7	6B02201- Тарих	23	16	-	19
8	6B11102- Мейрамхана ісі және қонақ үй бизнесі	7	-	-	-
	Магистратура				
1	7M05101-Биология	-	7	-	-
2	7M05201- Геоэкология және табиғатты пайдалануды басқару	4	1	-	-

Жыл сайын үш тілде оқытылатын пәндер саны артып, көптілді топтарда сабақ жүргізетін оқытушылардың сапалық және сандық құрамы артып келеді. Сонымен қатар университет өз базасында болашақта базалық және бейіндік компонент пәндерін ағылшын тілінде оқытатын оқытушыларды дайындайды, оларды әртүрлі деңгейдегі ағылшын тілі курстарымен қамтамасыз етеді.

ЖОО даму жоспарының көрсеткіштері

Көрсеткіші	Өлшем бірлігі	2022 г.	2023 г.	2024 г.	Жауапты бөлімше
ПОҚ жалпы санынан ағылшын тілінде оқытатын ПОҚ үлесі	%	18	18,5	19	Көптілділік орталығы

Ағылшын тілінде оқытатын жүз оқытушыларының саны – 98. (2021-2022 оқу жылы)

Оның ішінде:

Шетел филологиясы кафедрасы-15

Шет тілдер кафедрасы-19

Тілдік дайындық орталығы – 16

Көптілді топтар-48

А. Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінде кафедра оқытушылары ағылшын тілінде оқытатын тілдік емес пәндер саны бойынша 2021-2022 оқу жылына арналған жоспарға АРНАЛҒАН АҚПАРАТ

Көрсеткіштің атауы	Жоспарлы көрсеткіш	Жауапты бөлімше	Өлшем бірлігі	Бірлік үшін бал саны	А. Айтмұхамбетов атындағы инженерлік-техникалық институтының жоспары	В. Двуреченский атындағы ауыл шаруашылығы институтының жоспары	П. Чужинов атындағы экономика және құқық институтының жоспары	Ө. Сұлтангазин атындағы педагогикалық институттың жоспары	Ескертпе
Кафедра оқытушылары ағылшын тілінде оқытатын тілдік емес пәндердің саны		Қашықтықтан оқыту және қосымша білім беру институты	1 пән	200	15	15	11	45	Сабақ жүргізуге рұқсат беру туралы проректордың өкімі

Көптілді білім беруді енгізу кезінде жоғары оқу орны қандай проблемаларға тап болады?

Қазіргі уақытта мәселе көптілді оқытудың нормативтік-құқықтық және теориялық мәселелерін, оны ғылыми, оқу-әдістемелік және ұйымдастырушылық қамтамасыз етуді әзірлеуде тұр.

Мәселе үш тілде сабақ жүргізетін ПОҚ-ның сандық, сондай-ақ сапалық құрамында, сондай-ақ көптілді білім беру талаптарына сәйкес ПОҚ-ның біліктілігін арттырудан тұрады.

Оқытушы кадрлармен көптілді сапалы оқытуды қамтамасыз ету үшін олардың халықаралық және республикаішілік академиялық ұтқырлық бағдарламаларына, көптілді оқыту бойынша семинарлар мен тренингтерге қатысуын жоспарлау қажет.

Үш тілде оқулықтар, оқу құралдарын, сөздіктер шығаруды ұйымдастыру.

Көптілділік саласындағы шетелдік және қазақстандық мамандарды дәрістер мен мастер-кластар өткізуге шақыру.

Біздің университетте көптілді білім беруді жүзеге асырудың келесі шаралары:

- * халықаралық стандарттарға сәйкес үш тілде жаңа элективті курстар әзірлеу және енгізу;
- * шет елдердің озық тәжірибесін зерделеу негізінде көптілді білім берудің инновациялық әдістемелерін әзірлеу;
- * шетелде алмасу шеңберінде тағылымдамадан өту үшін ПОҚ санын арттыру;
- * көптілді оқытуды ескере отырып, оқу, оқу-әдістемелік және ғылыми әдебиеттерді басып шығару бағдарламасын әзірлеу.

Қазақ, орыс және шет тілдерін білу қазіргі қоғамда адамның жеке және кәсіби қызметінің ажырамас құрамдас бөлігі болып табылады. Мұның бәрі, тұтастай алғанда, бірнеше тілді іс жүзінде және кәсіби түрде меңгерген және осыған байланысты қоғамда әлеуметтік жағынан да, кәсіби жағынан да беделді орынға ие болудың нақты мүмкіндіктерін алатын көптеген азаматтардың қажеттілігін тудырады.

Жастарды әмбебап, жаһандық құндылықтарға баулудың, студенттердің әлемдік қоғамдастықтағы басқа мәдениеттер өкілдерімен қарым-қатынас жасау және өзара іс-қимыл жасау дағдыларын қалыптастырудың басты міндеттерінің бірі. Осыған байланысты осы кезеңдегі тілдердің рөлін түсіну біздің алдымызда тілдерді оқыту және білім алушылардың, сондай-ақ ЖОО оқытушыларының мемлекеттік тілді, орыс тілін ұлтаралық қатынас тілі ретінде және ағылшын тілін халықаралық қатынас тілі ретінде білуі тиіс тілдік даярлық деңгейін арттыру мәселесін қойып отыр.

Көптілді білім беруді іске асыру білім беру кеңістігін кеңейтуді, тәжірибе алмасуды, қазақстандықтардың лингвистикалық білімін ұлғайтуды және білім беру саласындағы интернационалдандыру мен әлемнің жаһандануы жағдайында тиімді жұмыс істейтін көпмәдениетті тұлғаны қалыптастыруды талап етеді.

Қорытынды

Қазіргі әлемде бірнеше тілдерді білу қажеттілігі және қоғамның көп мәдениетті тұлғаға деген сұранысы айқын және оқуға деген мотивация болып табылады. ЖОО-да көптілді білім беруді енгізу күрделі процесс екенін және бірқатар проблемаларды шешу қажет екенін атап өткен жөн.

1. Білім алушылардың жеке тұлғалық ерекшеліктерімен, олардың бір тілден екінші тілге ауысу қабілетімен, оқыту деңгейімен және тілдер саласындағы білім көлемімен байланысты субъективті сипаттағы қиындықтар.

2. Арнайы пәндер оқытушыларының тілдік даярлығының жеткіліксіздігі, шет елдерде шет тілінде сабақ жүргізетін оқытушылардың біліктілігін арттырудың тұрақты жүйесінің болмауы проблемасы.

3. Бейіндік пәндер бойынша ағылшын тіліндегі отандық оқулықтардың болмауы.

Ұсыныстар:

1. Өңірлерде, тіл орталықтарында ағылшын тілін оқыту бойынша біліктілікті арттыру курстарын ұйымдастыру (еңбекақысын сақтай отырып, 3 айдан 6 айға дейін).

2. Оқу-әдістемелік қамтамасыз етуді жүйелеу: оқу-әдістемелік кешендер, оқу-әдістемелік өнімдер шығару, үштілді білім беруді жүзеге асыру бойынша вариативті бағдарламалар.

3. Коммуникативтік тәсілді, пәнаралық және толассыз тақырыптарды, пәндердегі сабақтастықты ескере отырып, тілдік пәндердің оқу бағдарламаларына өзгерістер мен толықтырулар енгізу.

Көптілділік орталығы меңгерушісінің м. а.

Абишева С.К.